

Jámbor Emőke
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Idegen Nyelvi Központ

Spanyolországi szakmai gyakorlat néhány év távlatából a BME-n végzett hallgatók tapasztalatainak tükrében

2005-ben és 2006-ban a spanyol nyelvet tanuló BME-s hallgatók, Leonardo szakmai gyakorlaton vettek részt Spanyolországban, Sevillában és Soriában. Az akkori záró beszámolóik alapján mind nyelvtudás, mind szakmai szempontból nagyon hasznosnak értékelték a kint tartózkodást. Arra voltam kíváncsi, hogy hét, nyolc év távlatából visszatekintve most mennyire érzik ugyanúgy, illetve az élet mely területén tudják hasznosítani a megszerzett spanyol tudásukat és szakmai tapasztalatukat. Egy akkoriban készített kérdőíves felmérés alapján röviden azt is bemutatom, hogy a gyakornokok milyen területeken, milyen munkakörülmények között dolgoztak, és mennyire érezték hasznosnak a szakmai gyakorlatot.

Kulcsszavak: szakmai gyakorlat, nyelvtudás, szakmai tapasztalat, idegen nyelvi kultúra, munkalehetőségek

Bevezetés

2005 és 2006 nyarán, spanyolul tanuló BME hallgatók Leonardo da Vinci szakmai gyakorlatos programon vettek részt Spanyolországban: Soriában és Sevillában. A két év során összesen 25 diák utazott ki 12-12 hétre, július és szeptember között. Az első csoportban 10 fő utazott Soriába, a második évben pedig a nagy érdeklődésre való tekintettel 15 főre emeltük a kiutazó hallgatók létszámát. Tanulmányaikat nem szakították meg, a kiutazás nyári gyakorlatnak minősült. A programban résztvevő egyetemisták mindannyian az Idegen Nyelvi Központban tanulták a spanyol nyelvet, elsősorban már haladó vagy magasabb szintű nyelvi csoportokban, kredites kurzusokon.

Jelen cikkemben azt szeretném bemutatni, hogy az azóta eltelt időben, azaz a hét- nyolc év alatt milyen mértékben tudták hasznosítani az akkoriban megszerzett szakmai tudásukat és a

szakmai gyakorlat alatt tökéletesített nyelvtudásukat, akár a mindennapi, akár a szakmai élet területén.

Előzmények – A Leonardo da Vinci Programról röviden

A Leonardo da Vinci program az Európai Bizottság 1994-ben indult együttműködési programja a szakképzés területén. Fő célja, hogy a középiskolai és egyetemista diákok tanulmányaik során szakmai gyakorlaton is részt vegyenek külföldön, idegennyelvi környezetben.

A program első öt éves szakaszát, ami 1994-1999-ig tartott, egy hét éves ciklus követte 2000-ig. Később, 2007-től a program beépült az új *Egész életen át tartó tanulás programba*. Attól kezdve már csak frissen végzett egyetemisták pályázhattak Leonardo ösztöndíjra.

2014-től az Európai Bizottság új programja indul Erasmus+ néven, mely az oktatást, az ifjúsági területet és a sportot is magában foglalva hét programot egyesít (köztük a Leonardo programot is magában foglaló *Egész életen át tartó tanulás programot*).

Leonardo da Vinci Program a Műegyetemen

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem már a program első szakaszában bekapcsolódott a Leonardo programba, igaz, akkor még csak egyetemi szinten mindössze 15 hallgató (8 bejövő és 7 kimenő) szakmai gyakorlatát szervezte meg 1999-ben.

A szakmai gyakorlat lehetősége gyorsan terjedt a hallgatók között. A program második szakaszában 2000-2006 között 18 projekt keretében már 385 kiutazóval számolhattunk. A legsikeresebb év 2005 volt, amikor már 105 BME hallgatónknak szerveztük meg a szakmai gyakorlatát.

Abban az évben, 2005-ben kapcsolódott be a BME Idegen Nyelvi Központ is a projektbe, és szerveztük meg először a spanyolos hallgatóink számára külön projekt keretében a kiutazási lehetőséget. A nagy sikerre való tekintettel 2006-ban újra pályáztunk spanyolos hallgatók számára Spanyolországba, akkor már 15 fővel. Összesen a két év alatt, a két projekt keretében 25 spanyolos hallgató utazott a célországba.

Spanyolos projektek (2005; 2006)

Mindkét projektet közvetítő intézményen keresztül a Soriai Kereskedelmi Kamarán és a *Sevilla*-i Step közvetítő intézményen keresztül szerveztük. A Soriai Kereskedelmi Kamara, mint más kereskedelmi kamarák, számos tevékenységgel foglalkozik. A *Sevilla*-i Step közvetítő intézménynek azonban a fő profilja a szakmai gyakorlat szervezése. Mindkét projekt nyáron, a vizsgaidőszak után kezdődött és szeptember végén tértek haza a hallgatók.

A diákok kiválasztásának szempontjai és mentorálása

Spanyolországban munkahelyi környezetben spanyol nyelvtudás nélkül nem lehet boldogulni, így a diákok kiválasztásánál az elsődleges szempont a nyelvtudás volt. A spanyolországi cégeket a közvetítő intézményekkel együtt a hallgatók önéletrajza, motivációs levele alapján választottuk ki, általában azt mondhatjuk, hogy sikerrel.

A diákok nyelvi, kulturális és pszichológiai felkészítésen vettek részt a szakmai gyakorlat megkezdése előtt. Első évben Spanyolországban, második évben itthon az Idegen Nyelvi Központ tanárainak, illetve felkért pszichológus segítségével.

A kiutazó diákok nagy kalandvágygal és szakmai érdeklődéssel indultak neki sok esetben, életük első több hónapos idegen nyelvi környezetben megvalósuló kint tartózkodásuknak. A szakmai gyakorlat alatt folyamatosan tartottuk a kapcsolatot velük és mentoraikkal is. Összességében nagyon jól sikerültek a gyakorlatok, kisebb munkahelyi problémák, nézeteltérések voltak, de ezeket mindkét fél jól kezelte. A kint tartózkodás alatt a projektvezető¹ és az Idegen Nyelvi Központ egyik tanára² is kint járt náluk ezzel is segítve őket az esetlegesen felmerülő kérdések, kisebb gondok elrendezésében.

¹ Jámbor Emőke

² Németh Eszter

A hallgatók egyetemi szakjai és spanyolországi munkahelyeik

A hallgatók legnagyobb része a BME Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar különböző szakjain folytatta tanulmányait, de természetesen más tanszékek hallgatói is képviseltették magukat. Így voltak a csoportban közgazdász, építész, építőmérnök, műszaki menedzser, ipari formatervező, informatikus hallgatók is. A hosszú cégek kiválasztási procedúra után a szakmai gyakorlatosok a szakirányuknak legmegfelelőbb munkahelyekre kerültek³.

A szakmai gyakorlat befejezésekor nyitott kérdőívet töltöttünk ki velük és a fogadó céggel is a nyelvtudásukra, szakmai fejlődésükre, munkahelyi körülményeikre, kapcsolataikra vonatkozóan. A gyakornokok nagyon hasznosnak ítélték meg a kint tartózkodást.

A 2005-ben és 2006-ban kitöltött kérdőívekből négy, a tanulmány szempontjából releváns kérdést és az azokra adott válaszokat szeretném kiemelni.

- Hogyan értékeled a helyedet a cégben?
- Véleményed szerint hasznos munkát végzel a cég számára?
- Mennyire fejlődött a spanyol nyelvtudásod a szakmai gyakorlat alatt, mennyire lesz hasznodra a jövőben?
- Véleményed szerint azok a készségek, amelyeket elsajátítottál, hasznodra válnak-e a jövőben?

Az első kérdésre, hogy *Hogyan értékeled a helyedet a cégben?* A következő válaszok születtek: „Jó, ketten, hárman dolgozunk, jól kijövünk egymással” „Gyakornoki szerepem van, de nem a kávéfőzés a feladatom”... „A szakmai ismereteimnek és felkészültségemnek megfelelő helyen vagyok” ... „Gyakornok vagyok, de mivel bízom magamban, hagyták, hogy egyedül

³ A cégek listája a teljesség igénye nélkül: El Golpe Cultura del Entorno; Grande Grupo Andaluz de Estudios; Genera Mobile; ABX Logistics España; ARQ XXI; WWF (Parque Doñana); Canal 4 Castilla y León; Galletas Tejedor

*dolgozzak”... „Olyan valaki, aki segít másoknak a cégben...”
„Kutató, fejlesztő... gyakornok vagyok....” „Hasznos voltam” stb.*

A második kérdésre, hogy *Véleményed szerint hasznos munkát végzel a cég számára?* A következőket válaszolták: *„Szerintem tényleg tudok nekik segíteni”... „Nem érzem úgy, hogy hasznukra lennék, van amikor csak faxot küldök, fénymásolok, archiválok, adatokat keresek a számítógépben”... „A munkámat hasznosnak ítélem meg”... „Sok mindenben segítek, de így nyáron kevesebb a munka...”... „Olyan dolgokat csinálok, amelyek hasznosak lesznek nekik, ám ezek a feladatok nem sürgősek”... „Igen, hasznos, de nem fontos feladatokat”.... „Igen, hasznos, de ez még most nem látszik, a jövőben fogják tudni értékelni (informatikus)”.... stb.*

A harmadik kérdésre, hogy *Mennyire fejlődött a spanyol nyelvtudásod?* Így válaszoltak: *„Sajátos szókincse volt a munkámnak, ezért mindig tanultam új dolgokat és kifejezéseket”... „A szakmai szókincset fogom tudni használni a jövőben”... „Sokat használtam a spanyolt és ez a jövőben is hasznomra válik”.... „Munka (rajzolás) közben nem nagyon beszélgettünk, de amikor bemutattam az alkotásomat spanyolul beszéltem”... „Du. elmentünk a kollégákkal, ott is gyakoroltam a spanyolt”... „Spanyolul használok a programokat (informatikai), minden nap tanulok valami újat”.... „A kollégákkal egymás között és az ügyfelekkel is spanyolul beszélünk” stb.*

A negyedik kérdésre, hogy *Véleményed szerint azok a készségek, amelyeket elsajátítottál, hasznodra válnak a jövőben?* Ezeket a válaszokat kaptuk: *„Igen, hasznos volt a szakmai gyakorlat, megismertem hogyan működik egy logisztikai cég”... „Igen, hasznosak és lényegesek is”... „Igen, mivel ezelőtt nem dolgoztam máshol”... „Igen, mivel ezt csináltam amivel a jövőben is szeretnék foglalkozni”... „Igen, mivel több informatikai programot is megismertem”.... „Igen és a spanyolt is fogom tudni használni” ... „Igen nagy szakmai tapasztalatot szereztem”... „Persze, mert ez volt az első munkahelyem” stb.*

A szakmai gyakorlat végén kitöltött kérdőívek alapján akkor úgy tűnt, hogy szakmai szempontból is fejlődtek a hallgatók, sok új ismerettel gyarapodtak; és akkor a kérdőívek alapján úgy ítélték, hogy hasznukra fog válni ez a néhány hónap mind szakmai, mind nyelvtudás szempontjából.

Hét-nyolc év elteltével arra voltam kíváncsi, hogy valóban volt-e hozadéka a Leonardo szakmai gyakorlatnak: azaz munkakeresésnél, munkahely választásnál előnyt jelentett-e a spanyol nyelvtudás.

Hét-nyolc év elteltével...

Az elmúlt években volt néhány fórum, ahol az Idegen Nyelvi Központ kérésére a volt „leonardós” diákok, akkor már frissen végzett munkavállalók előadásokat tartottak, beszámoltak a spanyolországi szakmai gyakorlatról az éppen aktuális hallgatók számára. Ezek a beszámolók mindenképpen hasznosak voltak, mert a diákok számára mindig hitelesebb az, ha maguk a volt hallgatók közvetlenül adják át tapasztalataikat az éppen érdeklődő diákoknak. Ezeken a rövid találkozókön kívül csak véletlenszerűen értesültem a volt gyakornokok szakmai előmeneteléről. Igaz, többen a BME valamelyik tanszékén dolgoznak, így velük gyakrabban összefutottunk a campus területén.

Kíváncsi voltam azonban arra, hogy valóban tudták-e hasznosítani az akkori diákok a spanyolországi szakmai és egyéb tapasztalataikat. Hét-nyolc év elég sok ahhoz, hogy az akkor működő elérhetőségek már ne működjenek, de a közösségi portálok és a még érvényes e-mail címek segítségével mégis sikerült a hallgatók több mint a felét, jellemzően inkább a második évben kiutazó hallgatókat elérni. Ennek részben az az oka, hogy ők már egy hosszabb, jobban megszervezett nyelvi, kulturális és pszichológiai felkészítésen vettek részt Budapesten, ami már összehozta őket itt Magyarországon. A másik oka pedig az, hogy akik Sevilában töltötték a szakmai gyakorlatot, ők egy nagy, közös házat béreltek, együtt laktak. Ez a több hónapos együttélés olyan mértékben meghatározta a barátságukat, hogy ők azóta is tartják a kapcsolatot és segítik egymást akár a munkakeresés területén is.

Arra kértem őket, hogy kérdések alapján, de kötetlen formában írják le, hogy volt-e hozadéka a Leonardo szakmai gyakorlatnak, és ha igen, akkor milyen területeken, akár magán illetve szakmai téren, hasznosult-e a Spanyolországban tökéletesített spanyol nyelvtudásuk⁴.

A válaszokat öt kategóriába soroltam, kezdve a nyelvvizsgák megszerzésétől, a tudományos előadásokon való részvételen, munkahelyeken keresztül a magánéleti eseményekig.

Nyelvvizsgák

Szinte mindenki jelezte, hogy általános és/vagy gazdasági nyelvvizsgát tett spanyolból a szakmai gyakorlat után. Ez nekik akkor, ahogy ma is, a diploma megszerzéséhez kellett. A kiutazás előtt többen letették már az általános középfokú nyelvvizsgát, de a közgazdász hallgatóknak a diplomához általános felsőfokú, illetve szakmai közép- vagy felsőfokú nyelvvizsga megszerzése is kötelező. Láthatjuk, hogy a szakmai gyakorlatnak elsődleges hozadéka mindenképpen a (gazdasági) nyelvvizsga letétele volt, ami a diplomához előfeltétel, a munkavállaláshoz pedig nagy előnyt jelentett.

Tudományos Diákköri Konferencia, projektek, publikációk

Az egyik volt szakmai gyakorlatos hallgató, 2007-ben a TDK konferencia újlatin szekciójában első díjat nyert el. Dolgozatában a spanyolországi, szakmai gyakorlatos munkahelyén⁵ szerzett tapasztalatokat használta fel. Mind szakmailag, mind nyelvileg nagyon értékes előadást tartott.

⁴ Ezúton szeretnék köszönetet mondani a volt szakmai gyakorlatos hallgatóinknak, különös tekintettel Csurgó Krisztinának, Domonkos Lászlónak, Ertl Orsolyának, Germán Tibornak, Herrmann Marinak, Krajcsovics Zsuzsának, Horváth Györgynek, Horváth Ritának, Ivanics Rékának, Marada Évának, Szemes Bernadettnek, Takács Zsófiának, Trábert Dórának, Zaletnyik Piroskának a nagyon készséges együttműködésért és a részletes beszámolókért.

⁵ Sevilla mellett a Doñana Nemzeti Parkban.

Egy építész hallgató több alkalommal spanyolul publikált a szakterületén, valamint uniós kutatási projekteken vett részt⁶.

Munkahelyek, ahol a spanyol nyelvet használta, illetve a spanyol a munka nyelve

Ahogy fentebb is már írtam, nagyon sok területen használták fel spanyol nyelvtudásukat a frissen végzett, volt szakmai gyakorlatos munkavállalók. A teljesség igénye nélkül szeretnék felsorolni néhány olyan munkahelyet, pozíciót, ahol éppen a spanyol nyelvtudásnak köszönhetően kerültek az adott pozícióba a volt hallgatók, illetve annak köszönhetően választották ki őket egy-egy akár rövidebb munkára, mint pl. egy külföldi kiküldetés.

Az egyik informatikus fiú a Sony Ericsson cégnél dolgozott Budapesten, ahonnan több alkalommal küldték ki Valenciába. Annak ellenére, hogy a cég ügyfeleivel a kommunikáció hivatalos nyelve az angol volt, a szakmai feladatok ellátásán túl, a személyes kapcsolatok kialakításában, a szimpátia elnyerésében, a közvetlenebb kapcsolatok kialakításában a spanyol nyelvtudása hozzásegítette a sikeres kiküldetéshez.

Ugyanez az informatikus azt a feladatot kapta a spanyolországi Leonardo ösztöndíjas munkaadójától, aki a magyarországi partnerekkel való együttműködést vizsgálta (pl. Vodafone-nal), hogy küldöttjüket ő, azaz a régi Leonardo ösztöndíjas hallgató kísérje. Ahol a hivatalos tárgyalásokon kívül alapvetően spanyolul folyt a társalgás.

Az egyik építész hallgató saját tervező irodájában fogadott és mentorált Leonardo szakmai gyakorlatra érkező spanyol egyetemistákat. Így a másik oldalról is megtapasztalhatta a Leonardo szakmai gyakorlat szépségeit és természetesen nehézségeit is.

Egy másik hallgató a Citibanknál egy olyan csapatban dolgozott, ahol különböző országokban jelen levő Citibank vállalatok jelentését készítették el. A spanyol jelentések elkészítése hozzá került, és több hónapot Madridban töltött a jelentések fejlesztése és migrációja kapcsán. Annak ellenére, hogy a számok

⁶ A spanyol nyelvű cikkek a BME publikációs adattárában megtalálhatóak.

„nemzetközies”, a jelentések sorainak, sajátosságainak megértésében, a kollégákkal való gördülékenyebb kommunikáció tekintetében nagy előnyre tett szert a spanyolul nem beszélő kollégáival szemben.

Az egyik volt közgazdász hallgató azt írta, hogy neki gyökeresen meghatározta a spanyol nyelvtudás a szakmai útját. Több munkahelye is volt, ahol a spanyol nyelvet használta, használja nap mint nap. Két munkahelyet emelnék ki; az egyik a Vodafone, ahol a könyvelésen dolgozott, többször kiküldték Madridba. A másik a General Motors, ahol napi szinten használja a spanyolt, és ahonnan egy hónapra szintén kiküldték Madridba. Jelenleg is spanyol partnerekkel dolgozik egy projekten. Ugyanez a közgazdász lány írta, hogy sok fejvadász cég keresi őt a spanyol miatt, mivel ritka a magas szinten spanyolul beszélő közgazdász. Elsősorban a multinacionális cégek keresik őt.

Egy szintén volt közgazdász hallgató írta, hogy tudatosan keresett olyan munkahelyet, ahol tudja hasznosítani a spanyolt. Első munkahelye a Nokia volt, ott a beszerzésen dolgozott, jelenleg a Lexmarknál tölt be egy állást a logisztikán. Mindkét helyen az angol mellett a spanyol a fő nyelve, amit folyamatosan használ is.

Egy terméktervező mérnök lány egy szauna termékek kereskedésével foglalkozó cégnél végzett fordítói, tolmácsolási feladatokat, illetve bonyolította a telefonbeszélgetéseket. Jelenleg műszaki kutatással foglalkozik, de most nem használja a spanyolt.

Egy másik közgazdász hallgató is írta, hogy használta a spanyol nyelvet a munkájában, sőt még spanyol magánórát is adott egyetemistáknak.

Volt olyan, aki önkéntes munkában vett részt egy éven keresztül Mexikóban az Európai Önkéntes Szolgálat (EVS) keretében. Majd utána az IBM-nél helyezkedett el, ahol jelenleg is spanyol ügyfelekkel dolgozik.

Az egyik közgazdász, volt szakmai gyakorlatos hallgató külföldön kezdett el dolgozni, Angliában az ExxonMobil cégnél, ahol a Spanyolországért felelős logisztika tervezője volt. Majd Spanyolországba költözött, ahol az Unilevernél talált állást mint logisztikai fejlesztő, majd mint trainer a felsőoktatásban. Öt éve a Vestas szélenergiával foglalkozó cégnél dolgozik, ahonnan beutazta

a Mediterrán térséget és a latin-amerikai régiót, valamint szakmai előadásokat tartott főként spanyolul és angolul. Jelenleg pedig középvezetői állásban alkalmazták a latin-amerikai térség üzletfejlesztési tanácsadójaként. A munka mellett az irodalom, az írás is foglalkoztatta, hamarosan megjelenik első novelláskötete spanyol nyelven Spanyolországban. Ez igazán nagy érdem magyar anyanyelvüként.

Többen az egyetemen folytatták pályafutásukat, a BME egy-egy tanszékén dolgoznak.

Az egyik kolléga külföldi reguláris és vendéghallgatókat oktat, köztük szép számmal spanyol ajkúakat, jellemzően angol nyelven. Ugyanakkor számos esetben előfordult, hogy bár a hallgatók rendelkeztek igazolással a nyelvi készségeikről: a fenntarthatósági szaknyelvet nem értették. Ilyen esetekben jól jött az a lehetőség, hogy az óra idején kívül spanyolul tudott velük konzultálni, illetve ők a vizsgát is megírhatták spanyolul. Ez a lelkesedésükön és az eredményeiken is meglátszott: a kezdeti kedvetlenségüket felváltotta az érdeklődés, és túl azon, hogy érezték, hogy foglalkoznak velük, belátták, hogy hasznos dolgot tanulnak. Továbbá, mivel a vizsga erősen épít a szakmai példákra, lehetőségük volt spanyol példát hozni (szabályozási, végrehajtási és ellenőrzési kérdésekből), melyet a Leonardo gyakorlat alatt megszerzett ismeretei segítségével tudott értékelni a ma már oktató kolléga. Azaz, ha hivatalosan nem is, de informális módon hasznosult a megszerzett spanyol nyelvtudása az oktatás területén is.

A másik kolléganő az egy éves amerikai ösztöndíja alatt tudta hasznosítani a spanyol nyelvtudását egy Argentínából érkező vendégkutató kolléganővel. Időnként az Erasmus hallgatókkal is gyakorolja a spanyol nyelvet.

Magánéleti események

Az élet számos területéről hoztak példákat a volt hallgatók arra, hogy tudták hasznosítani a magas szintű spanyol nyelvtudásukat, volt aki egyszerűen a baráti kapcsolatokat emelte ki, vagy a spanyol, latin-amerikai filmek eredetiben való megtekintését. Más megemlítette, hogy egy, a Budapesti Spanyol Nagykövetségen

tartott esküvőn tanúskodott mint spanyolul tudó tanú. Máskor egy magyar-mexikói lakodalomban volt konferanszié. Volt, aki végigjárta az El Camino zarándokutat és élménybeszámolót tartott a BME-n. Mások a turistaútjaik során használták a spanyol nyelvtudásukat.

Összegzés

A volt gyakornokok visszajelzéseiből jól látható, hogy ha valaki magas szinten sajátítja el az idegen nyelvet és az szakmai tudással is párosul, akkor a nyelv „ritkaságának” ellenére jó lehetőségei vannak a fiatal munkavállalóknak, és előnyt is kovácsolhatnak éppen abból, hogy kevesen beszélnek olyan magas szinten esetünkben a spanyol nyelvet, mint amit elvárnak a nemzetközi vállalatoknál.

Mi a BME-n, az Idegen Nyelvi Központban azt tartjuk szem előtt, hogy hallgatóinkat a legmagasabb szintre készítsük fel ahhoz, hogy Erasmus tanulmányi és szakmai gyakorlatos ösztöndíj elnyerése esetén a legtöbbet profitáljanak a kint tartózkodás alatt. Ehhez több kurzusunk is hozzásegíti a hallgatókat, különös tekintettel a „Külföldi szakmai célú (tanulmányok, munkavállalás) felkészítés – (adott nyelven)” című, amelyen azt tartjuk a legfontosabbnak, hogy valóban használható nyelvtudással és széles körű kulturális ismeretekkel kerüljenek ki az idegen nyelvi környezetbe.

Hivatkozások

- 15 éves a Leonardo da Vinci Program. Sikertörténetek az elmúlt másfél évtizedből, Tempus Közalapítvány 2010, Budapest
- Bocz, Zs. (2014): A nyelvi tantárgyak tananyagharmonizációja a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen. In: Bocz, Zs. (szerk): *Porta Lingua 2014 - Szaknyelvi regiszterek és használati színterek. Cikk, tanulmányok a hazai szaknyelvoktatásról és -kutatásról*. SZOKOE: Budapest, 297-310.